

שיעור ליום ההוקרה | כיתות ט'-י"ב

חזקים ביחד

רציונל כללי:

השנה- ברצוננו קודם כל, לעסוק בבסיס של הנושא- עבור אלו שטרם שמעו והתקרבו לנושא, וגם עבור אלו שכבר שמעו ועדיין יש מקום להעמיק-חיבור פשוט אל הפצועים וסבלם, הכרה ב 70000 איש שחיים ביננו ונושאים בגופם צלקות ונכות שקרו כתוצאה מהקרבה והתגייסות למען המדינה (במקרה של פצועי מערכות ישראל) או מעצם היותם יהודים (במקרה של נפגעי פעולות האיבה).

מתוך ההכרה- הוקרה. נאמר תודה על נכונותם להקריב, להתגייס ולפעול למען בטחונה של מדינת ישראל- בדיעה שאולי יהיה מחיר כבד להתגייסות זאת. או במקרה של נפגעי פעולות האיבה- על נכונותם לחיות כיהודים גאים, גם אחרי הפציעה לא להשבר ולתת לכולנו כח.

נפנים את גבורתם של הפצועים- על עצם היותם חיים, משתדלים לחייך, מתגברים מידי יום על קשיים.

עד כאן- הבסיס, יש בכך חזרה והטמעה של מה שנלמד בשנים קודמות (במקומות שבהם נלמד), או קומת בסיס היכן שטרם עסקו בנושא.

הקומה הנוספת שברצוננו לבנות השנה מעל בסיס זה:

ביכולתנו לחזק את הפצועים בדרכים שונות ומגוונות. ולהתחזק מהמפגש עמם.

נפגוש בפצועים שלא רק התמודדו בגבורה עם הפציעה, אלא מהווים עבורנו השראה לעשות טוב ולתרום לחברה ע"י מעשה גדול שעשו בעקבות פציעתם.

נפנים שאנו רקמה אנושית אחת חיה, גוף אחד, וכתוצאה מכך- כאשר מישהו נפגע, כולנו כואבים, כאשר מישהו עושה מעשה טוב- כולנו מתרוממים ורוצים להיות גם יותר טובים. נשתדל להרבות טוב מתוך ידיעה שמעגלי ההשפעה שלנו רחבים ומגיעים רחוק.

הסלוגן שנבחר להביע את כל המסרים הנ"ל- חזקים ביחד!

מטרות:

1. התלמידים יתוודעו למציאות של פצועי מערכות ישראל ונפגעי פעולות האיבה ויפנימו שעלינו כחברה להכירם ולהוקירם
2. התלמידים יבינו שיום זה אם הינו נשאר כיום אחד בשנה בלבד- אין לו ערך. עלינו לקחת ממנו מסרים לכל השנה כולה.
3. התלמידים יכירו סיפורים של פצועים שמתמודדים בגבורה, ובתוך זה גם פצועים שיצאו מתוך הפציעה לתרומה משמעותית לחברה.
4. התלמידים יפנימו שביכולתם לחזק את הפצועים בדרכים שונות, ושהם יכולים להתחזק מתוך המפגש עם הפצועים.
5. התלמידים יביעו בגלויות לפצועים את הלימוד שהם לוקחים לחייהם מתוך המפגש עמם.

המהלך:

1. נפתח בסרטון שמופיע באתר "יום ההוקרה" <https://youtu.be/LZ4-CoSHfEg>. ואחריו ניתן מעט רקע על יום ההוקרה לנפגעי מערכות ישראל ופעולות האיבה:

יום ההוקרה השנתי לפצועי מערכות ישראל ופעולות האיבה הוא יוזמה שצמחה מהשטח, ע"י חניכה בתנועת הנוער "בני עקיבא", שבמהלך ועידת הנוער הביעה את דעתה על הצורך בקיום יום לאומי המציף לתודעה את מסירותם, סבלם וגבורתם של נפגעי מערכות ישראל ופעולות האיבה ומסב את תשומת הלב להכירים ולהוקירים. רכז המחוז קידם רעיון זה והביאו לכנסת, ובקיץ 2014 עברה יוזמה זו החלטת ממשלה (בנספח 1) שהפכה אותה ליום ממלכתי רשמי במדינת ישראל.

יום ההוקרה לפצועי מערכות ישראל ופעולות האיבה הוא ההזדמנות שלנו להוקיר, להודות, להכיר ולראות את החיילים והאזרחים המתמודדים עם קשיים – פיזיים ונפשיים – כתוצאה מפגיעה בקרבות ובפעולות האיבה שהותירה את חותמן בגופם ובנפשם.

בישראל, חיים בינינו כיום למעלה מ-70,000 פצועי מערכות ישראל ופעולות האיבה. יום ההוקרה לפצועי מערכות ישראל ופעולות האיבה הוא ההזדמנות לעצור, ללמוד ולהכיר התמודדות עם קשיים והגשמת מטרות וחלומות, להוקיר תודה על מאבק יומיומי שמהווה השראה לכולנו, להצדיע בשם המשפחה הישראלית, לחזק את הפצועים ולהתחזק מהמפגש עמם, כי אנחנו, כולנו, חזקים ביחד!

2. נפתח לדיון את השאלה- מהי המשמעות של יום ההוקרה? האם קיום של יום אחד בשנה יש לו משמעות? האם הוא מועיל ותורם לפצועים ולחברה הישראלית או להיפך, פוגע בהם? ניתן לחלק מהתלמידים בכיתה כרטיסיות עמדות מוכנות מראש ונבקשם להכנס לדמות המופיעה בכרטיסיית העמדה ולנסות לשכנע את הכיתה בדעה זו. (כרטיסיות עמדה- בנספח 2)
3. נסכם את הדיון ונאמר שאכן אם הוקרת הפצועים וההכרה בהם מצטמצמת ליום אחד בשנה בלבד, אין לכך משמעות, והדבר אף פוגע. אך אם ביום זה אנו נחשפים לסיפורים, מציפים לתודעה את הסבל, המסירות, הגבורה של אותם אחים, ומחפשים דרכים לפעול למענם ולהמשיך להוקירם לאורך כל השנה, בדרכים שונות- אכן יש ליום זה משמעות וערך.
4. נקריין את הסרט (מצ"ב) שהופק ליום ההוקרה התשע"ח.
5. נשאל את התלמידים- מהו המסר שהם לוקחים עמם מהסרט, מה נגע בהם.
6. נדון בהשפעה שישנה בתוך העם שלנו האחד על השני. עד כמה אנו יכולים לסייע במעשה טוב, בחיך, בנתינת כתף, בהקשבה- ועד כמה אנו יכולים לקבל מן הפצועים- כוחות להתמודדות עם הקשיים שלנו, דרך, השראה לחיים מלאי ערך וגבורה.
7. נחלק כרטיסיות "חברותא" ללמידה ושיח בזוגות סביב הנושא "כאיש אחד", על האחדות השוררת ביננו בימים קשים, ועל חובתנו להמשיך אותה לכל ימי השנה. (נספח 3)
8. נצפה בקטע קצר של הזמר מוקי בביקורו בסורוקה, לאחר מלחמת צוק איתן. (נספח 4)
9. נסכם- אנו עדים לתופעה מיוחדת, שכאשר אנו עוברים ימים קשים- יש ביכולתנו להתאחד, לראות את המכנה המשותף, לחפש את הטוב האחד בשני, ואנו ממש נהיים כאיש אחד, כל אחד מבין שהינו אבר בתוך הגוף שנקרא- עם ישראל, מדינת ישראל, ועליו לתת את המיטב להצלחת הגוף כולו והצעתו קדימה. עלינו לזכור להמשיך תופעה זו בכל יום ויום מחיינו.
10. ניתן להשמיע את השיר "יחדיו- כאיש אחד" מתוך מלך האריות. (נספח 5)
11. כל זוג תלמידים יקבל כותרת/ כתבה על חייל שנפצע/ נפגע פעולת איבה, ועליהם לקרוא, ולספר לכיתה מי הדמות שפגשו, איך לדעתם ניתן לחזקה, ואיך אפשר להתחזק מכוחה. (נספח 6)
12. כל תלמיד יקבל גלויה עליה כתוב: אח/ות יקר/ה, אני מחזק אותך ומתחזק ממך. למדתי ממך ש... - התלמיד יכול לכתוב לאחד מפצועי מערכות ישראל ופעולות האיבה על מסר אחד שהוא לומד מן השיעור ולוקח איתו הלאה. הגלויות יימסרו ע"י ארגון זהות לאלפי פצועים במדינת ישראל.

נספח 1- החלטת הממשלה:

ניתן למצוא בקישור <https://www.co-shf.gov.il/Content/CoSHfEg-LZ4/be.youtu/>

נספח 2- כרטיסיות עמדה:

אני בועז, נפצעתי במהלך פעילות מבצעית בשכם לפני 9 שנים. קיומו של יום ההוקרה לפצועים מרגיז ומקומם אותי ואת חבריי. הפציעה מלווה אותי יום יום ושעה שעה, הכאב, הזכרונות, הפציעה שמקשה על התפקוד היומיומי. תחושתי היא שאזרחי מדינת ישראל לא באמת מתעניינים בי ורוצים לעזור, ויום ההוקרה מהווה "עלה תאנה" בו הם מתכסים להראות את דאגתם. אך מעבר ליום זה, אני נשאר לבד עם הקשיים.

אני גל, נפצעתי במבצע "צוק איתן"... קיומו של יום ההוקרה מרגש אותי ומחזק אותי. בימים שאחרי הפציעה, כאשר שכבתי בבית החולים הרעיפו עלי אהבה, באו לבקר אותי אזרחים רבים, זמרים, שרים, וכמובן בני משפחה. חלפו שנים וכל שנה ביום ההוקרה שוב חוזרת אותה תחושה של חמימות. לאנשים במדינה אכפת ממני, גם כאלה שאיני מכיר.

אני עידו, נפצעתי בפיגוע ברחוב דיזינגוף בתל אביב לפני 23 שנים. כל יום ויום אני נושא את הצלקות בגופי ובנפשי שטרם הגלידו. מעליב אותי שבמדינת ישראל ישנו יום אחד בשנה בלבד בו הנושא של פצועי מערכות ישראל ופעולות האיבה עולה לתודעה והופך להיות נושא שכולם מתעניינים בו. נושא זה אמור להעסיק את אזרחי המדינה ומנהיגיה יום יום ושעה שעה.

אני רונית, נפצעתי בפיגוע בשוק מחנה יהודה בירושלים לפני 20 שנה, התאוששתי מהפציעה אחרי תקופת שיקום בת שנה וחצי, התחתנתי והקמתי משפחה. אני יושבת בכסא גלגלים וכל פעולה פשוטה הינה אתגר עבורי. יום ההוקרה מהווה בשבילי מקור לגאווה כאשר אני רואה שתלמידים רבים ואזרחים נושאים אלי עיניים ואני מהווה עבורם מקור להשראה והתמודדות עם קשיים בחיים.

נספח 3- כרטיסיות חברותא "כאיש אחד".

רש"י (רבי שלמה יצחקי) הפרשן הידוע למקרא, שואל על הפסוק " **ויחן שם ישראל כנגד ההר**" - מדוע הפועל של החניה מופיע בלשון יחיד, כאשר מדובר בעצם על אומה שלמה? ועונה:

"כאיש אחד בלב אחד".

הסבירו במילותיכם את פירושו של רש"י - _____

"כאיש אחד, בלב אחד". כאיש אחד, כאדם, שלמרות שיש בו אברים וכוחות רבים ושונים בכל זאת הוא אחד, כאשר כל אבר וכל כוח משלים את החסר באברים ובכוחות האחרים.

מסתבר- שבאותו ארוע המתואר במקרא, למרות שעם-ישראל מנה מאות אלפי גברים, נשים וילדים, שררה ביניהם אחדות מופלאה והם היו כולם- כאיש אחד.

ניתן להתבונן בתחילת הפסוק ולשים לב למאורע שקדם לאותה אחדות מופלאה:

"ויסעו מרפידיים ויבואו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר" (שמות יט' ב').

כותבים המפרשים- ויסעו מרפידיים - מקום שרפו ידיהם של ישראל.

ברפידיים התרחשה מלחמה קשה עם עמלק, שם רפו ידיהם של ישראל, הם היו חלשים ורפויים. אך כתוצאה מן הקרב- התאחדו יחדיו, עד שנאמר עליהם בהמשך הפסוק- "ויחן ישראל"- כאיש אחד בלב אחד.

האם מציאות זו מוכרת לכם מימנו או? מה קורה סביב מלחמות וארועים קשים? _____

האם ניתן "לשחזר" את האחדות המתרחשת בימים קשים גם לימי שגרה טובים?

כיצד?

נספח 4:

מוקי הזמר בסורוקה:

<https://youtu.be/k10IXu1hpf8>

נספח 5:

<https://youtu.be/iwmwG3MjN2E> - השיר יחדיו כאיש אחד. מתוך הסרט מלך האריות.

1

אילה שפירא, בת 12, מהישוב אל מתן נפגעה קשה מאוד מבקבוק תבערה שהושלך על רכבם כאשר היא ואביה נסעו בו, בדרכה חזרה מחוג מתמטיקה למחוננים בכפר סבא. ב 25/12/2014.

שלשה שבועות היתה אילה בטיפול נמרץ, בהם עברה ארבעה ניתוחי השתלת עור, ואז הועברה לחודשיים נוספים במחלקת ילדים, שבה עברה ניתוח נוסף. לאחר מכן החלה תקופת שיקום ארוכה.

היא ריגשה את העולם בשבוע שעבר, בעת שסיפרה על חייה בבניין האיחוד האירופי בבריסל.

לאחר הנאום בפרלמנט בבריסל נסעה אילה עם המשלחת למסעדה. שם הסירה מפניה את מסכת הלחץ שמקשה עליה באכילה. "אין לי בעיה שייראו אותי כמו שאני", היא אומרת. "אני לא יכולה לומר 'אני רוצה להיות יפה' מפני שזה אומר שכיום אני לא יפה, וזה לא נכון. ברור שיש אנשים הרבה יותר יפים ממני, אבל יופי חיצוני זה לא הכל בחיים".

לשאלת המראיינת: "את עדיין שואלת את עצמך למה זה קרה דווקא לך?" משיבה אילה: "מי אמר לך ששאלתי? אולי בהתחלה. אני מאמינה שלכל דבר יש סיבה. אני מאמינה שכל מה שהאלוקים עושה זה לטובה. אם בקבוק התבערה לא היה נזרק עליי, אז מישהו אחר היה צריך להיפגע ואני לא יודעת איך אנשים אחרים היו יכולים להתמודד עם המצב הזה".

"אני לא גיבורה ולא אמיצה", מסכמת אילה את הראיון. "אבל כל האפשרויות האחרות הועפו החוצה דרך החלון. אני לא בחרתי להישרף מבקבוק התבערה, אין לי שליטה מלאה על החיים שלי, אבל אני מנסה לשלוט בחיים שאני מנהלת מאז שזה קרה".

(מתוך אתר ידיעות אחרונות)

2

הזיכרון החזק ביותר של עו"ד סוסנה סמנדייב מתקופת ההחלמה והשיקום אחרי פציעתה הקשה מירי של מחבל פלסטיני במחסום במבואות ירושלים בתחילת שנת 2008 הוא ההתגייסות של עמיתיה ממשמר הגבול למענה. 'רק אז הבנתי שלא סתם אומרים 'משפחת מג'ב', מספרת סמנדייב בחדרה במשרד עורכי הדין שפתחה לאחרונה במרכז העיר חדרה. 'זה היה הכי אמיתי שיש'. ואיך התבטאה המשפחתיות הזו? מצד אחד, התגייסות מוחלטת של כל מערך הרווחה של מג'ב למעני, לאורך כל הדרך - וזאת לא היתה דרך קלה. כל פיפס קטן שלי נענה בחיוב. זכיתי לביקורים של מפקד מג'ב ושל הקצינים הבכירים של החיל, וגם של המון המון לוחמים שבכלל לא הכרתי, אבל שמעו על האירוע ועל הפציעה שלי ובאו לעודד ולחזק.

המחבל התוקף הגיע מכיוון ישראל והפתיע בכך את סמנדייב ורמי זוארי, שהגיע לפלוגה זמן קצר קודם לכן מהטירונות. הוא פתח עליהם באש מאקדח, ירה למוות בזוארי ואז החל לירות לכיוונה של סמנדייב, שהיתה עדיין צמודה למסוף בתוך הבודקה. בתחקיר שנערך מאוחר יותר עלתה השערה לפיה היה מעורב בתקרית גם תצפיתן פלסטיני, שכיוון את המחבל לנקודה בה יוכל לירות בשני השוטרים הצעירים בבת אחת. 'הכדורים שלו פגעו לי בראש, בחזה וביד שמאל, בין הכתף למרפק', מוסיפה ומספרת סמנדייב. 'נשכבתי על המסוף מעולפת, אבל התעוררתי מיד כי הבנתי שרמי נפגע ופחדתי שיחטפו את הגופה שלו. לא ראיתי שום דבר בעיניים. ניסיתי לדווח בקשר על המתקפה, אבל אז התברר לי שמכשיר הקשר נפגע אף הוא מהירי ויצא מכלל שימוש. בסופו של דבר הצלחתי להגיע לטלפון הנייד שלי ולחצתי על כפתור השיחה האחרונה, שהיתה לי קודם לכן עם שלומי, הנהג הפלוגתי'. והוא ענה מיד. אמרתי לו בקור רוח שהפתיע אפילו אותי - 'תגיעו מהר, יורים עלינו. רמי פצוע וגם אני נפגעת'. אחר כך הרמתי את הנשק האישי שלי, דרכתי אותו ביד ימין, היד שלא נפגעה, ויצאתי החוצה מהבודקה לראות אם המחבל עדיין שם. יריתי לכל הכיוונים, אבל כבר לא היה על מי. תוך זמן קצר הגיעו החבר'ה שלנו למחסום, וחלק מהם נכנסו לתוך שועפט כדי לנסות לחפש את המחבל, בלי הצלחה.

סמנדייב עברה שורה של ניתוחים מורכבים בראש, בחזה וביד שמאל. תקופה לא קצרה היא שכבה מאושפזת כשצינורית ניקוז יוצאת מתוך ראשה. 'אמא שלי סיפרה לי מאוחר יותר שהיא לא האמינה שאני אצא מזה', היא אומרת בחצי חיוך. 'הוציאו לי מהראש ארבעה קליעים, שאחד מהם ממש נתקע בגולגולת והיה מאוד מסוכן להתעסק איתו'. את מרבית תקופת השיקום עברה סמנדייב במרכז הרפואי בני ציון בחיפה, כולל אין ספור טיפולי

פיזיותרפיה והידרותרפיה. במקביל, היא נפגשה באופן קבוע עם פסיכולוגית במכון הלאומי לשיקום נפגעי ראש' מרכז שפיצר' בחיפה. בתום תקופת ההחלמה והשיקום הארוכה החליטה סמנדייב להגשים חלום חיים - והחלה ללמוד משפטים במכללת שערי משפט בהוד השרון. אחרי סיום הלימודים ותקופת התמחות מרתקת בבית משפט השלום בתל אביב, היא עברה לעבוד כעורכת דין שכירה במשרדים בתל אביב ובאשדוד שעוסקים בתחום הנדל"ן. לפני מספר חודשים החליטה סמנדייב להגשים חלום חיים נוסף - ופתחה משרד משלה בעיר חדרה.

איזה עוד חלומות חיים יש לך להגשים? 'מאוד רציתי להיות תובעת משטרתית. עברתי כבר את כל הבחינות הדרושות, אבל אז התברר שאין תקן פנוי. אבל אני לא מרפה מהרעיון, ומאמינה שיום אחד גם את החלום הזה אני אגשים. (מתוך כתב עת "הלוחם" ארגון נכי צה"ל)

3

כששחר גרינר התיישב במקומו במטוס שהוביל אותו יחד עם משלחת נכי צה"ל למונטריאול בספטמבר 1998, הוא בכלל לא חלם שהטיסה הזו תשנה את מסלול חייו. הוא היה אז רק בן 22, שנתיים בלבד לאחר שנפצע ברצועת הביטחון בדרום לבנון. בחור צעיר מבית הלוחם חיפה, שעדיין מתאושש מפציעה שריסקה איברים רבים בגופו ועדיין לא יודע מה ירצה להיות כשיהיה גדול...

'מסיבה כלשהיא החמצתי את מפגש ההיכרות המקדים של המשלחת, כך שיצא לפגוש לראשונה את חברי המשלחת רק בנתב"ג, משחזר גרינר. 'כשעלינו למטוס, התיישבתי ליד בחור מרמת הגולן ששמו אסא הנדר, קצין צנחנים שנפצע בלבנון ובגלל טעות בטיפול נאלצו לקטוע לו את הרגל מתחת לברך ולהרכיב לו פרוטזה. התחלנו לדבר, דיברנו ודיברנו ולא הפסקנו גם אחרי שנחתנו במונטריאול'. על מה שוחחתם כל כך הרבה שעות? 'על המון נושאים, ובעיקר על פציעות ופרוטזות. שם, בטיסה הזו, התחילה אצלי המשיכה והסקרנות לכל הנושא של תותבות, אורתופדיה וציוד עזר לנכים'. ומה עשית עם זה בהמשך? 'שנה אחר כך, ב-9991, טסתי לבקר בני משפחה בעיר מלבורן באוסטרליה, ופגשתי אצלם בבית ידידה של המשפחה שסיפרה שהיא מהנדסת של תותבות ומכשירים אורתופדיים בעלת תואר ראשון בנושא. אני בכלל לא ידעתי עד אז שניתן ללמוד את התחום הזה. אמרתי לעצמי 'זה יותר מדי טוב מכדי להיות אמיתי'. היה לי ברור שזה התחום שארצה להתמחות בו ולהתפרנס ממנו גם בעתיד. מאוחר יותר, כשהתברר לי שאפשר ללמוד את המקצוע הזה בבריטניה, כבר ידעתי שאני אגיע לשם ושאיני אעשה זאת, וזה מה שקרה.

הייתי אז יוצא קיבוץ שבקושי סיים 21 שנות לימוד, בלי בגרות ובלי כלום. בעזרת ההורים ואגף השיקום של משרד הביטחון עשיתי מכינה בקולג' בלונדון, ולאחר שסיימתי אותה בהצטיינות, התקבלתי ללימודים במוסד במנצ'סטר'. מה לומדים במקצוע הזה? 'הכל. אנטומיה, ביולוגיה, ביומכניקה ואת כל הצד הטכני של ייצור תותבות. לקחת מידות, להכין קסדות, נעליים, מדרסים, חגורות גב ובטן'. הוא הכיר את רעייתו, סטודנטית ישראלית במסלול של דוקטורט, ונולדו להם שתי בנות, כיום בנות שמונה ושש. יותר משמונה שנים חי ועבד גרינר במכון גדול בלונדון, עם התמחות במסלול הטיפול. כשחזר לארץ בשנת 2013 הוא כבר ידע שהוא רוצה לקחת הפסקה מהטיפול ולהיות יבואן של מכשירים ואביזרים לנכים. מאז, הוא מנהל מביתו ביישוב גני תקווה את החברה שהקים. (מתוך כתב עת "הלוחם", ארגון נכי צה"ל)

4

ביום שני ה-12/10/15 בשעת אחר הצהריים, דקרו שני מחבלים קטינים בני 13 ו-16 את נאור בן עזרא (אז בן 13) בצווארו ופצעו אותו אנושות בעיר ירושלים, עת יצא מחנות ממתקים. בפגיעה דקירה זה נפצע גם אחיו של נאור. נאור נפצע אנושות ולאחר ימים ארוכים ללא הכרה פקח את עיניו והוגדר כנס רפואי.

הרופאים שנלחמו על חייו טענו תחילה שתפקודו יפגע בצורה קשה, אך נאור הצליח להשתקם בצורה נפלאה בניגוד לכל הסיכויים.

נאור בנאום טקס בר המצווה של ארגון נפגעי פעולות איבה 2015: "הרופאים לא נתנו לי הרבה סיכוי. אבל נלחמתי וכנגד כל הסיכויים התאוששתי.

עד לרגע זה, המחשבות של מה שעברתי לא מרפות ממני. המחשבה שיכלתי לא להתעורר מפציעה זו ובכך לסיים את חיי על לא עוול בכפי- וכל זאת כאשר מי שפגע בי הוא ילד בן גילי שפגע בי רק משום שאני יהודי.

מחיר הטרור אכזרי, הפציעה שעברתי היא אנושה ויכלו להיות לה השלכות חמורות החל מפגיעה מוחית שממנה חששו הרופאים ועד למוות. לשמחתי ובשל כוח הרצון העז שלי והעובדה שלא ויתרתי, התמיכה של בני המשפחה והטיפול המסור של הרופאים הצלחתי להינצל בנס גדול.

השיקום שלי מהפציעה האנושה ממשיך גם בימים אלה ואני מתכנן לשוב וללמוד בבית הספר, לשחק עם חברים ולחזור לשגרת חיים כפי שהייתה קודם הפציעה. כפי שאמרו הרופאים, הדרך שעומדת בפניי הינה ארוכה אך אני מוכן להתמודד עם הכל ולא לוותר".

הרצון העז של נאור להתגבר ולהמשיך בחיים רגילים ככל הניתן למרות הפצעים וצלקות הטרור שהכו בו על לא עוול בכפו, הוביל אותו לקום על רגליו והוא מוגדר כנס רפואי. (נמסר ע"י ארגון נפגעי פעולות האיבה)

5

אהבתם הגדולה של **עפרה ואייבי** החלה עוד בילדותם והתמסדה מספר שנים לאחר מכן. עם השנים נולדו לזוג שלושה ילדים: ניר, עדי וטל.

במוצאי שבת י"ג בניסן תשמ"ז (11.04.1987), יצאו בני המשפחה – אייבי, אשתו עפרה, ילדיהם: ניר עדי וטל, וחברו של הבן ניר, לקניות לקראת חג הפסח המתקרב. בדרכם, חלפו בסמוך לכפר חבלה שם נזרק לעברם בקבוק תבערה. הרכב התלקח מיד ואיתו כל משפחת מוזס. אייבי, בעודו פצוע, הצליח לחלץ את עצמו ואת ארבעת הילדים אך לא הצליח להציל את אשתו עפרה. בנם הצעיר, טל, נאבק על חייו בבית החולים במשך שלושה חודשים, אך נפטר מפצעיו לאחר שלושה חודשים.

אייבי ושני ילדיו, ניר ועדי, עברו תהליך שיקום ממושך, במהלכו עברו טיפולים וניתוחים להשתלת עור. ניר השתקם ראשון, אייבי אושפז במשך חצי שנה בתל השומר. עדי שוחררה מבילנסון לאחר 9 חודשים.

כל המדינה עקבה אחרי מאבקה של משפחת מוזס להשתקם ולחזור לחיים. מאז נהג אייבי לבקר בקביעות את פצועי הפיגועים בבתי החולים, במיוחד את אלה שסבלו מכוויות. לא פעם, כשביקר ילדים שנכוו בפגועים, היה אייבי מתקשר לבתו עדי כדי שתבוא אף היא "כדי לחזק, לעודד, לתת תקווה, לשמש דוגמה, להראות איך לא נשברנו, איך השתקמנו, איך אנחנו נראים היום, איך אנו עומדים על הרגליים". עדי שנכווה בכל חלקי גופה, והצלקות הרבות מעידות על כך, נענתה לבקשתו ונהגה לומר לפצועים: "תראו אותי, למרות שנכוויתי בכל הגוף, אפילו שירתתי בצבא".

את חלומה להיות טייס הגשים לאחר הפציעה. הוא למד לטוס במטוסים קלים, וכיום משמש כמדריך טייסי חיל האוויר המבקשים להשתלב בתעופה אזרחית. לאחר פציעתו הפך פעיל מאוד בארגון נפגעי פעולות איבה, וכיום מכהן כיושב ראש הארגון. מדי פעם הוא מרצה בארגונים שונים על תהליך השיקום שלו.

עד היום הוא נושא על גופו את צלקות הפיגוע, אבל מבהיר בנחרצות שהפגיעה הנפשית היא הקשה מכל, והתרופה היחידה לה היא להשתדל להישאר אופטימי. להיות חמוש בכמה שיותר הומור ואהבה משפחתית. (נמסר ע"י ארגון נפגעי פעולות האיבה)

6

הרצל ביטון, תושב בת-ים בן 57, נהג אוטובוס בחברת "דן" זה כ-30 שנה. בינואר 2015 עלה מחבל לאוטובוס בקו 40 בו נהג. המחבל תקף את ביטון ונוסעים נוספים תוך שימוש במברג ובסכין, מתוך מגמה לגרום לנזק גדול ככל הניתן. בעודו דקור, המשיך ביטון בנסיעה, טלטל את האוטובוס מצד לצד, לחץ בחוזקה על הבלמים, בניסיון לנטרל את פעולת המחבל ולעצור את התקדמותו אל תוך האוטובוס. רק לאחר שהנוסעים ברחו מהאוטובוס יצא ביטון מתא הנהג, זינק על המחבל וריסס אותו בגז פלפל. במהלך המאבק עם המחבל נדקר שוב, אך הוסיף לרדוף אחריו עד שהתמוטט.

ביטון שם את חייו מנגד על-מנת להציל את חייהם של אחרים והוסיף לפעול עד שכלו כוחותיו. הוא גילה במעשיו תושייה ואומץ לב שהצילה את חייהם של רבים. כיום לאחר סדרת ניתוחים הוא מחלים מפציעתו.

4 בני אדם נפצעו בפיגוע ההוא, ומצבם הוגדר קשה - בהם גם הרצל עצמו.

"אלה רגעים שבהם אתה לא חושב, אתה פשוט עושה", הוא מספר. "המחבל בא מולי ודקר אותי, הוא פגע לי בריאות ובכבד. ובכל זאת נאבקתי בו, שלא ידקור את הנוסעים האחרים שהייתה לי אחריות עליהם".

"אני מרגיש שהייתי שלית, כאילו בורא עולם שלח אותי להיאבק במחבל כדי שאוכל להתמודד מולו ולמנוע ממנו לרצוח אנשים".

ביום העצמאות 2016 נבחר ביטון להדליק משואה בטקס המרכזי בהר הרצל.

"קיבלתי את הבשורה בהתרגשות גדולה, זלגו לי דמעות", מספר ביטון על שיחת הטלפון ממשרד התרבות והספורט לפני כחודש בה התבשר כי נבחר להשיא משואה ביום העצמאות. "זה משהו שקורה לאדם פעם בחיים. אמרו לי שנבחרתי כי אני גיבור ושהצלתי הרבה אנשים כשהתנפנפתי על המחבל ונאבקתי בו. אני לא מתהדר בתארים, אני פשוט חושב שעשיתי מה שצריך היה לעשות" (נמסר ע"י ארגון נפגעי פעולות האיבה)

7

סיפורו של הפרק החדש בחייו של **משה אביטון** (בן 41, נשוי +6) החל בנסיעה שגרית אחת בינואר 2009 כשאש נפתחה עליו ועל אשתו מרכב חולף. אחד מהכדורים פגע בראשו של משה, ונטל ממנו כמעט לחלוטין את מאור עיניו. "מיד הבנתי שמדובר בפיגוע ירי ושנפגעתי בראש", סיפר משה. "מיד הפסקתי לראות. לא היה לי זמן להסביר לשרה שנפצעתי ולבדוק מה מצבה, כי לא ראיתי דבר. כל מה שעבר לי בראש זה שאלוהים יעזור לי לעצור את האוטו בלי לעשות תאונה, כי אני לא רואה את הכביש. הצלחתי לעצור את הרכב בצד, לפי מה ששרה סיפרה לי, בנחת. אחרי שעצרתי אמרתי לשרה, 'נפצעתי בראש'."

גם רעייתו של משה, שרה, שמרה על קור רוח באותו רגע מטלטל ומיד התקשרה למד"א, עברה לכיסא הנהג ופינתה את משה ליישוב הקרוב. עד להגעת האמבולנס טיפלה במשה בעצמה על פי הוראות שקיבלה ממוקד מד"א.

לאחר יומיים וחצי משה התעורר וביקש מהסובבים אותם עט ודף עליו כתב: "כל מה שהא-לוהים עושה, עושה לטובה". הוא החל לעבור תהליך שיקום ארוך. כתוצאה מהירי, ראייתו של משה נפגעה באופן קשה. שדה הראייה שלו צומצם, והוא לא מצליח לראות דבר מלבד צללים.

כאמור, הגישה האופטימית של משה מדביקה גם את בני משפחתו. "בהתחלה היה לבנות שלי קשה. זה מצב חדש והולכים אל הלא נודע, אבל מהר מאוד יחסית הן קיבלו יותר ביטחון ככל שאני הפגנתי יכולות להתגבר ולנהל חיים שגרתיים. הן אומרות לי שאני בכלל לא מאפשר להן לזכור שיש לי מגבלה".

משה מספר כי לאחר שקיבל ציוד שסייע לו, "זה נתן את ההרגשה שהעולם לא נחרב. אפשר לקרוא, אפשר לעבוד על מחשב, יש טקסטים מוקלטים להקראה, זה לא סוף העולם".

עד לפיגוע היה משה הבעלים של חברת בנייה, לאחר ההתאוששות החליט לעשות מהפך בחייו המקצועיים וכיום הוא נמצא בדרכו לסיום תואר במשפטים. "באותה תקופה החברה נקלעה לקשיים וגם המציאות מבחינה טכנית נהייתה מסובכת יותר מכיוון שכבר לא יכולתי לראות. העדפתי למנף את הצומת הזאת בחיי. תמיד רציתי ללמוד משפטים וכשאסיים את התואר, אשלב את זה עם התואר שיש לי בכלכלה ומנהל עסקים".

"בטבעי לאורך כל השנים אני תמיד משתדל לחפש את הטוב במה שקורה. בהתחלה זה דורש יותר מאמץ, לחפש דברים קטנים להיאחז בהם גם כשאני לא יכול לראות איפה הטלפון או המפתחות של הבית. אז אני אומר לעצמי להירגע, הכל לטובה. הרווחתי עוד כמה דקות. או כשאני נכנס לפקקים בירושלים ובמקום להילחץ ולהתעצבן, אני אומר לעצמי: 'אתה יודע מה, תראה כמה אנשים אוהבים את ירושלים ומגיעים אליה'. אלה דברים קטנים, אבל זה עובד". (נמסר ע"י ארגון נפגעי פעולות האיבה)

8

יובל תלמי נולד ב 1949 בקיבוץ מעגן שעל שפת הכינרת וגדל בקיבוץ בית אורן בכרמל. בגיל 19 התגייס תלמי לחיל התותחנים, הוא סיים קורס מ"כים בהצטיינות, ונשלח לקורס קצינים. זמן קצר אחרי שסיים את בה"ד 1 סופח תלמי לסיירת 401 של חטיבת השריון, בתפקיד שהיה אז חדש בצה"ל - קת'ק (קצין תצפית קדמי). היחידה ירדה אז על שפת תעלת סואץ בגזרה המרכזית, מול העיר המצרית איסמעליה, כשמלחמת ההתשה מתנהלת אז במלוא עוזה, עם הפגזות ותקריות ירי על בסיס יומי ממש. באפריל 1970 יצא תלמי לפעילות המבצעית ששינתה את חייו. 'התקדמנו עם טנק לעבר התעלה כדי לזהות קני ארטילריה מצריים שהיו מכוונים אלינו', הוא מספר. 'מפקד הטנק, שהיה הסמ"פ, ואני, עמדנו בטנק כשפלג הגוף העליון שלנו חשוף. תוך כדי הזיהוי חטפנו פגיעה ישירה בצריח מטיל נגד טנקים. הסמ"פ נהרג ואני חטפתי רסיסים בכל הגוף, במיוחד בראש וביד, וגם סבלתי מפגיעת הדף. רסיס אחד חדר לארובת העין וגרם לי לאיבוד ראייה.

יובל תלמי אושפז בתל השומר ועבר שורה של ניתוחים וטיפולים רפואיים ואז נשלח לשיקום בבית קיי בנהריה.

אחרי ימים ספורים במקום הוא ברח בחזרה לגדוד וסירב לחזור. למרות שהפרופיל שלו הורד ל-54 ונקבעו לו 82 אחוזי נכות, הוא המשיך לשרת בתפקידים שונים בחיל התותחנים עוד שבע שנים רצופות, כולל במפקדת פיקוד

צפון במלחמת יום הכיפורים. גם לאחר שסיים את שירות הקבע שלוב 1977 המשיך תלמי בתפקידים שונים במילואים, בהם שמונה שנים כמג"ד מילואים של תותחנים בחטמ"ר 08. לאחר השחרור מהצבא שימש תלמי כמנהל הלוגיסטיקה במפעלי איסכור שבאזור קריית גת, עיר מגוריו. הוא נשוי לאתי זה יותר מ-34 שנים ואב לשלושה בנים - ישי, בועז ועידו. לפני כעשור החליט תלמי לצאת להרפתקת חיים נוספת, כשנרשם לקורס מורי דרך של משרד התיירות. מאז שסיים את הקורס ועד היום הוא משמש כאחד ממורי הדרך הקבועים והאהובים של ארגון נכי צה"ל. 'אני מתקשה לתאר את אהבתי לארץ ישראל, נופיה ואתריה', מכריז תלמי. 'זה חיבור שיש לי איתה עוד כשהייתי נער בקיבוץ ולמדתי בשיעורי הטבע להגדיר צמחים ולצפות בציפורים'. לצאת לטיול עם נכי צה"ל זה לא סיפור פשוט, כידוע. צריך לעשות התאמות, לבחור לפעמים מסלולים שמתאימים לחברים בכיסאות גלגלים וכו'. אך זה הכל עניין של לוגיסטיקה. כשאני מרגיש שהצלחתי להדביק את המטיילים באהבת הארץ שלי- זה מבחינתי השרות הכי מספק שאני יכול לתת למטיילים. (מתוך כתב עת "הלוחם"- ארגון נכי צה"ל)

9

סגן אלוף **אילן דיקשטיין** נפצע קשה במבצע "חומת מגן" במהלך קרב בג'נין. היום, אחרי עשור, מספר הקצין שמונה להיות מפקד סיירת גולני וקצין המבצעים של פיקוד הצפון על הקרב ההוא. "חטפתי כדור בראש ונפצעתי קשה אבל הייתה לי הזכות להשתתף בקרב", הדגיש בריאיון לחדשות 2 באינטרנט. "הטרור חוסל בזכות היוזמה והנחישות"

"קיבלתי טלפון מקצין המבצעים של חטיבת גולני, אמרו לי שהמצב קשה ושאיני צריך לבוא לעזור בלחימה", שיחזר סא"ל דיקשטיין בריאיון מיוחד עם חדשות 2 באינטרנט. בתקופה ההיא הוא היה סטודנט באוניברסיטה העברית בירושלים, אך עזב את רעייתו ואת בתו בת ה-3 חודשים והגיע לכניסה לג'נין. "כשהגעתי הבנתי שהולך להיות קשה מאוד ושיש הרוגים ופצועים", הוא נזכר.

"מפקד גדוד 51 נתן לי משימה לפתוח ציר ולשחרר לחץ של האויב שהיה על שאר הגדוד שהתקשה בהתקדמות בשטח", משחזר דיקשטיין. "בפאתי הרחוב התחלנו את המשימה לאחר שחטפנו מטענים - קיבלנו סיוע של מסוקי קרב מהאוויר אבל המבצע היה מורכב מאוד מבחינת ניווט כי צריך היה לפגוע באויב ולא באזרחים - במהלך הכיבוש נהרג לי חייל".

בתוך דקות הוא וכוחותיו נתקלו על ידי מחבלים והתפתח קרב יריות פנים מול פנים. "לאחר שהיינו שם יממה שלמה, קיבלתי פקודה במהלכה נכנסתי לאחד הבתים וניסיתי להכווין מסוק קר. לפתע חטפתי אש חזקה מבחוץ, הכדור פגע לי בראש ונפצעתי קשה".

אילן פונה מהשטח ונלקח לבית החולים רמב"ם. "אני לא מצטער לרגע - הייתה לי הזכות להשתתף בקרב הזה".

אחרי התאוששותו מהפציעה, הוא שוחרר לביתו לצורך החלמה וחזר כעבור זמן מה ללימודיו האקדמיים.

זמן לא רב לאחר שסיים את לימודיו, מונה אילן להיות מפקד סיירת גולני. (מתוך אתר חדשות 2)

10

סג"מ **מתן זיו**, תושב רעננה, נלחם כנער במערכת החינוך כדי להצליח ולהגיע להישגים, בהמשך נלחם כדי לשרת בקרבי, ולאחר שכבר הצליח והפך לקצין ומפקד מחלקה, נפצע באורח קשה ברגליו מפיצוץ. גם אז, כששכב במיטתו בבית החולים, לא חדל מלחשוב על חייליו וחלם לשוב לשרת בצבא כמפקד ולוחם. חודש לאחר הפציעה, הוא שב כנגד כל הסיכויים לפקד בצה"ל, וכיום, פחות משנה לאחר הפציעה, עבר קורס קומנדו בחטיבת כפיר.

מתן (22), בוגר פנימיית 'בחברותא' בכפר בתיה עבר קשיים רבים עד שהצליח להגשים את חלומו ולהפוך ללוחם חי"ר. מתן נשר ממסגרות חינוך ולדבריו, לא הסתדר בבתי הספר הסטנדרטים. בעקבות החלטת הוריו הוא הועבר לפנימייה. רק בכפר בתיה במסגרת הפנימייה מצא את עצמו.

בתחילה עסק מתן במוזיקה, אך בהמשך עבר למגמת סיירות. במסגרת זו היה יוצא בכל שבוע לטיולים בשטח, ניווטים ובסוף, במקום להשלים בגרות- השלים מתן את שביל חוצה ישראל.

לפני גיוסו לצה"ל גילה מתן שהפרופיל שלו נמוך ובמשך שלוש שנים נלחם כדי להעלות את הפרופיל הרפואי ולהתגייס לחטיבה קרבית. זמן קצר לפני הגיוס הוא הצליח. מתן התגייס לגדוד שמשון של חטיבת כפיר הלוחמת ובהמשך הגיע אל קורס הקצינים. בשבוע האחרון של הקורס נפצע מתן במהלך אימון ממרגמה. הוא לא ויתר על החלום להיות מפקד בקרבי והשתקם במהירות מפגיעה מהפציעות, למד ללכת מחדש ולחזור לחייליו.

במהלך מבצע "שובו אחים" הוא לקח חלק פעיל במעצרים וסריקות. מתן מספר כי תמיד היה לו בתיק דגל ישראל עם הכיתוב "למען המולדת". זאת מתנה מאחד ממפקדיו והיא תמיד מזכירה לו את המשמעות של מה שהוא עושה. מתן, נפצע באורח קשה בתרגיל בקורס הקצינים אותו עבר, הובהל לבית החולים, עם פציעת ראש וכן פציעות בשתי רגליו. רסיסים שחדרו לרגליו וראשו גרמו לו לחתכים רבים, וגם כשהחתכים החלו להתאחות הוא לא יכול היה לעמוד על רגליו וללכת.

בבית החולים הורו לו לקחת פסק זמן על מנת להחלים, אך המוטיבציה והרצון לשוב לחייליו בערו בו.

מתן: "שכבתי בבית החולים וכל מה שרציתי היה לשוב לצבא. אמרתי לרופאים שיעשו הכל על מנת שאוכל לשוב ולעמוד על רגליי. לצערי, זה לא קרה והיה לי קשה אפילו לעמוד, שלא לדבר על הליכה.

"החלטתי שאני לא מוותר ונעזרתי בדודה שלי שהיא עוסקת בתחום הפיזיותרפיה. היא עזרה לי ותוך חודש חזרתי לבסיס. אומנם היה קשה לי לעמוד אבל התעקשתי וקיבלו אותי חזרה. בשבועיים האחרונים אני עובר קורס קומנדו, אליו התקבלתי. כיום אני במצב טוב. אני מאושר שהצלחתי לשוב לחיילי, עדיין יש לי כאבים אבל אני מתגבר עליהם."

מה גרם לך כנער לרצות להתגייס לקרבי, להילחם על כך וגם כשנפצעת לא לוותר על חלומך?

"תמיד ראיתי את טובת המדינה לנגד עיניי, זה חינוך שקבלתי מהוריי וגם בפנימייה בה למדתי. כבר מגיל צעיר חלמתי לשרת בקרבי, וכשגיליתי שהפרופיל שלי נמוך נלחמתי כדי שאוכל להתגייס ולשרת כלוחם קרבי. עברתי קשיים רבים. גם לאחר שהצלחתי נפצעתי באורח קשה, וגם כשלא יכולתי לעמוד על רגליי, לא הפסקתי לחלום על היום שבו אשוב לחיילי. (מתוך אתר עמותת הלוחמים-כפיר)

